

V Bruseli 14. 7. 2014
COM(2014) 460 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní nariadenia Rady (ES) č. 723/2009 z 25. júna 2009 o právnom rámci Spoločenstva pre Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC)

1. Úvod

Nariadenie Rady (ES) č. 723/2009 o právnom rámci Spoločenstva pre Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru¹ (ďalej len „nariadenie o konzorciu ERIC“) bolo prijaté s cieľom uľahčiť zriaďovanie a prevádzku veľkých európskych výskumných infraštruktúr medzi niekoľkými členskými štátmi a pridruženými krajinami prostredníctvom poskytnutia nového právneho nástroja, Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ďalej len „ERIC“).

Nariadenie o konzorciu ERIC sa dotýka jednej z hlavných ťažkostí, ktorá bola zistená pri zriaďovaní nových európskych výskumných infraštruktúr, okrem nedostatku zdrojov a zložitosti technických a organizačných otázok, a tou je chýbajúci primeraný právny rámec odsúhlasený všetkými krajinami, ktorým by sa umožnilo vytváranie vhodných partnerstiev s partnermi z rôznych krajín.

Cieľom nariadenia o konzorciu ERIC bolo tiež uľahčiť rýchlejšie zriaďovanie európskych výskumných infraštruktúr šetrením času prostredníctvom predchádzania opakovaným rokovaniam ku každému jednému projektu na analýzu a prerokovanie najlepšej právnej formy takýchto medzinárodných výskumných organizácií, ako aj súvisiacich výhod a nevýhod a ušetriť čas vďaka predchádzaniu rokovaniam v každom národnom parlamente v súvislosti so schválením potrebnej medzinárodnej dohody v prípade, že by rámec stanovený v nariadení o konzorciu ERIC neexistoval.

Cieľom nariadenia o konzorciu ERIC bolo reagovať na ambície európskej politiky vytvoriť Európsky výskumný priestor s cieľom umožniť riešenie aktuálnych výziev (napr. internacionalizácia výskumu, dosiahnutie kritického množstva, vývoj decentralizovaných zariadení, vývoj referenčných modelov). Jeho cieľom bolo aj prispieť k vytváraniu identity EÚ okolo hlavných vedeckých zariadení, čo by viedlo k pozitívnejšiemu obrazu Európskej únie na medzinárodnej úrovni tým, že by sa medzinárodným partnerom ponúkol jeden právnický subjekt, ktorého členmi by sa mohli stať alebo s ktorým by sa dalo dohodnúť na spolupráci a možnom partnerstve.

Nariadenie o konzorciu ERIC bolo zmenené v decembri 2013² s cieľom umožniť lepšie zohľadnenie prínosu pridružených krajín v konzorciu ERIC prostredníctvom uvedenia týchto krajín na rovnocennejšiu úroveň s členskými štátmi v riadiacich orgánoch konzorcium ERIC, pokiaľ ide o hlasovacie práva, s ohľadom na prípadné zakladanie konzorcií ERIC so sídlom v pridružených krajinách, čo by viedlo k zvýšeniu účasti pridružených krajín na konzorciách ERIC. Tieto požiadavky boli sformulované aj v súvislosti s možnosťou, že Nórsko by mohlo byť hostiteľskou krajinou troch konzorcií ERIC, ktoré sú zahrnuté do plánu ESFRI z roku 2010³.

Túto správu vypracovala Komisia podľa článku 19 nariadenia o konzorciu ERIC, v ktorom sa stanovuje, že Komisia najneskôr 27. júla 2014 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o jeho uplatňovaní a v prípade potreby návrhy na jeho zmeny.

¹ Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2009, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 326, 6.12.2013, s. 1.

³ Sú to tieto: Consortium of European Social Science Data Archives (Konzorcium archívov údajov európskych spoločenských vied – CESSDA), Svalbard Integrated Arctic Earth Observation System (Svalbardský integrovaný arktický systém pozorovania zeme – SIOS) a European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure (Infraštruktúra európskeho laboratória na zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého – ECCSEL).

2. PRÁVNE CHARAKTERISTIKY KONZORCIA ERIC

Nariadením o konzorcium ERIC sa poskytuje spoločný právny rámec založený na článku 187 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorým sa dopĺňajú vnútroštátne a medzivládne právne a regulačné systémy na zriadenie nadnárodných výskumných infraštruktúr. Predstavuje jeden z právnych nástrojov, ktoré boli doteraz prijaté na podporu Európskeho výskumného priestoru.

V súlade s nariadením ERIC je konzorcium ERIC právnická osoba s právnou subjektivitou a plnou právnou spôsobilosťou uznávanou všetkými členskými štátmi. Vyžaduje sa členstvo aspoň troch štátov: jedného členského štátu a dvoch iných krajín, ktoré sú buď členskými štátmi alebo pridruženými krajinami. Jeho členmi môžu byť členské štáty, pridružené krajiny, tretie krajiny iné ako pridružené krajiny a medzivládne organizácie. Spoločne prispievajú k dosahovaniu cieľov konzorcia ERIC, ku ktorým patrí predovšetkým zriadenie a prevádzka výskumných infraštruktúr európskeho významu. Členské štáty, pridružené krajiny, tretie krajiny iné ako pridružené krajiny a medzivládne organizácie môžu byť tiež pozorovateľmi bez hlasovacích práv.

Vnútna štruktúra konzorcia ERIC je flexibilná, čo umožňuje členom v stanovách vymedziť svoje práva a povinnosti, orgány a ich právomoci a ďalšie interné úpravy. V nariadení o konzorcium ERIC sa stanovuje, že členské štáty a pridružené krajiny budú mať na zhromaždení členov spoločne väčšinu hlasovacích práv, aj keď návrhy na zmenu stanov konzorcia ERIC so sídlom v členskom štáte si vyžadujú súhlas väčšiny členských štátov, ktoré sú členmi. Zodpovednosť členov za dlhy konzorcia ERIC môže byť obmedzená na ich príslušné príspevky, v stanovách však bude umožnená flexibilita, pokiaľ ide o úpravu týchto pravidiel. Uplatniteľné právo je právo Únie, právo štátu, v ktorom je štatutárne sídlo, alebo štátu prevádzky, pokiaľ ide o určité administratívne, bezpečnostné a technické otázky. Stanovy a ich vykonávacie predpisy musia byť v súlade s takýmto uplatniteľným právom.

Konzorcium ERIC je považované za medzinárodný subjekt alebo organizáciu v zmysle smerníc o dani z pridanej hodnoty a spotrebných daniach, ale na to, aby bolo oslobodené od DPH a spotrebných daní, musí byť uznané za medzinárodný subjekt alebo organizáciu hosťiteľským členským štátom. Keďže je tiež považované za medzinárodnú organizáciu v zmysle smernice o verejnom obstarávaní, konzorcium ERIC môže byť vyňaté z postupov verejného obstarávania a namiesto toho môže prijímať svoje vlastné pravidlá verejného obstarávania.

Konzorcium ERIC je zriadené rozhodnutím Komisie konajúcej na základe vykonávacích právomocí prenesených Radou. Komisia koná na základe žiadosti podanej tými členskými štátmi, krajinami a medzivládnymi organizáciami, ktoré sa chcú stať zakladajúcimi členmi konzorcia ERIC. Postup pre prijatie rozhodnutia Komisie zahŕňa posúdenie nezávislými expertmi, najmä v oblasti plánovanej činnosti konzorcia ERIC. Komisia takisto požaduje stanovisko výboru stanoveného podľa článku 20 nariadenia o konzorcium ERIC (ďalej len „výbor ERIC“), ktorý je zložený zo zástupcov všetkých členských štátov a pridružených krajín.

3. VYKONÁVANIE NARIADENIA O KONZORCIU ERIC

Od prijatia nariadenia o konzorcium ERIC bolo zriadených sedem konzorcií ERIC. V marci 2011 bolo zriadené konzorcium SHARE-ERIC (Survey of Health, Aging and Retirement in Europe – Prieskum zdravia, starnutia a dôchodku v Európe)⁴,

⁴ Ú. v. EÚ L 71, 18.3.2011, s. 20.

ktorého prvou hostiteľskou krajinou bolo Holandsko, od roku 2014 je to Nemecko, pričom Rakúsko, Belgicko, Česká republika, Grécko, Izrael, Taliansko, Slovinsko a Holandsko sú členmi a Švajčiarsko je pozorovateľom. Vo februári 2012 bolo zriadené konzorcium CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure – Infraštruktúra pre spoločné jazykové zdroje a technológiu)⁵, ktorej hostiteľskou krajinou je Holandsko, pričom Česká republika, Dánsko, Nemecko, Estónsko a Holandská jazyková únia sú členmi. V novembri 2013 boli zriadené štyri konzorciá ERIC: EATRIS ERIC (European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine – Európska infraštruktúra moderného translačného výskumu v medicíne)⁶, ktorého hostiteľskou krajinou je Holandsko, členmi sú Česká republika, Dánsko, Estónsko, Taliansko a Fínsko a pozorovateľmi Francúzsko a Španielsko, ESS ERIC (European Social Survey – Európsky sociálny prieskum)⁷, ktorého hostiteľskou krajinou je Spojené kráľovstvo, členmi sú Belgicko, Česká republika, Nemecko, Estónsko, Írsko, Litva, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko a Švédsko a pozorovateľmi Nórsko a Švajčiarsko, BBMRI-ERIC (Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure – Výskumná infraštruktúra biobáň a biomolekulárnych zdrojov)⁸, ktorého hostiteľskou krajinou je Rakúsko, členmi sú Belgicko, Česká republika, Nemecko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Taliansko, Malta, Holandsko, Fínsko a Švédsko a pozorovateľmi Nórsko, Poľsko, Švajčiarsko a Turecko, ECRIN-ERIC (European Clinical Research Infrastructure Network – Európska sieť infraštruktúry klinického výskumu)⁹, ktorého hostiteľskou krajinou je Francúzsko a členmi sú Nemecko, Španielsko, Taliansko a Portugalsko.

A nakoniec, v máji 2014 bolo zriadené konzorcium Euro-Argo ERIC¹⁰, ktorého hostiteľskou krajinou je Francúzsko, členmi sú Nemecko, Grécko, Taliansko, Holandsko, Fínsko a Spojené kráľovstvo a pozorovateľmi Poľsko a Nórsko.

Všetkých sedem konzorcií ERIC spomenutých vyššie bolo zaradených do plánu odsúhlaseného Európskym strategickým fórom pre výskumné infraštruktúry (ESFRI). Dve konzorciá ERIC (SHARE-ERIC a ESS ERIC) boli zriadené na účely zostavovania, prípravy a vykonávania európskych prieskumov. Zvyšných päť konzorcií ERIC bolo zriadených na účely prípravy a vykonávania distribuovaných infraštruktúr v oblasti biologických a lekárskeho vied, environmentálnych vied a spoločenských a humanitných vied.

Právna štruktúra ERIC sa používa na založenie a prevádzkovanie rôznych typov infraštruktúr, ktoré sú buď sústredené na jednom mieste alebo distribuované. Distribuované infraštruktúry môžu byť infraštruktúry, ktoré majú zariadenia nachádzajúce sa na rôznych miestach a sú prevádzkované jednou právnickou osobou, ale aj infraštruktúry zriadené ako centrálny uzol, v ktorom sa koordinuje prevádzka distribuovaných zariadení, ktoré si môžu zachovať svoju právnu subjektivitu.

Nariadenie o konzorciu ERIC je priamo uplatniteľné v členských štátoch a nevyžaduje si transpozíciu. Bolo však nevyhnutné, aby členské štáty prijali vhodné opatrenia a postupy, aby mohli byť hostiteľskou krajinou alebo sa stať členom konzorcia ERIC. Pri zriadení konzorcia ERIC podľa nariadenia o konzorciu ERIC sa okrem iného vyžaduje vyhlásenie hostiteľského členského štátu o uznaní konzorcia

⁵ Ú. v. EÚ L 64, 3.3.2012, s. 13.

⁶ Ú. v. EÚ L 298, 8.11.2013, s. 38.

⁷ Ú. v. EÚ L 320, 30.11.2013, s. 44.

⁸ Ú. v. EÚ L 320, 30.11.2013, s. 63.

⁹ Ú. v. EÚ L 324, 5.12.2013, s. 8.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 136, 9.6.2014, s. 35.

ERIC za medzinárodný subjekt v zmysle smernice o DPH a za medzinárodnú organizáciu v zmysle smernice 2008/118/ES, aby sa uplatnilo oslobodenie od DPH a/alebo spotrebnej dane. To väčšine členských štátov trvalo niekoľko rokov, s výnimkou Holandska, ktoré malo zavedené interné postupy už v roku 2010, aby mohlo byť hostiteľskou krajinou konzorcia ERIC. Dôvodom bola skutočnosť, že nová právna štruktúra musela byť začlenená do vnútroštátnych regulačných a administratívnych systémov a že útvary Komisie, ako aj zúčastnené členské štáty museli riešiť mnoho praktických otázok predtým, než mohli byť zriadené konzorciou ERIC a mohli začať fungovať podľa vnútroštátnych regulačných a administratívnych systémov.

Pokiaľ ide o pridružené krajiny alebo tretie krajiny, na ktoré sa nariadenie ERIC priamo neuplatňuje, musia predložiť záväzné vyhlásenie, v ktorom uznávajú právnu subjektivitu a výsady konzorcia ERIC v prípade, že budú hostiteľskou krajinou (v prípade pridružených krajín) alebo sa stanú členom konkrétneho konzorcia ERIC.

Päť rokov po prijatí nariadenia o konzorciu ERIC väčšina členských štátov a niektoré pridružené krajiny prijali potrebné opatrenia, aby mohli byť v pozícii hostiteľa alebo sa stať členom konzorcia ERIC. Tento pozitívny vývoj možno ilustrovať aj skutočnosťou, že pri približne 20 zo 48 projektov zahrnutých do plánu ESFRI z roku 2010 sa na zriadenie výskumnej infraštruktúry používa alebo plánuje používať konzorcium ERIC. Komisia navyše prijala dve žiadosti o zriadenie európskych výskumných infraštruktúr v rámci konzorcií ERIC, ktoré nie sú zahrnuté do plánu ESFRI: Konzorcium pre stredoeurópsku výskumnú infraštruktúru (Central European Research Infrastructure Consortium – CERIC-ERIC), ktorého hostiteľskou krajinou má byť Taliansko, a Spoločný inštitút pre interferometriu s veľmi dlhou základňou v Európe (Joint Institute for Very Long Baseline Interferometry – JIV-ERIC), ktorého hostiteľskou krajinou má byť Holandsko.

Administratívne a procesné opatrenia prijaté príslušnými orgánmi členských štátov a pridružených krajín, výmena informácií na pravidelných zasadnutiach výboru ERIC a vysvetlenia poskytnuté rôznymi útvarmi Komisie v súvislosti s otázkami predloženými zástupcami členských štátov a pridružených krajín hrali dôležitú úlohu, pokiaľ ide o prínos k uľahčeniu vykonávania nariadenia o konzorciu ERIC.

Komisia predpokladá, že do konca roku 2015 bude zriadených asi 15 konzorcií ERIC.

4. VÝZVY PRI VYKONÁVANÍ NARIADENIA O KONZORCIU ERIC

Nariadenie o konzorciu ERIC bolo prijaté a vykonáva sa v čase, keď členské štáty a pridružené krajiny prijímajú reštriktívne rozpočtové opatrenia s cieľom znížiť deficit verejných financií. Dlhodobé združovanie zdrojov, ktoré je nevyhnutné na zriadenie a prevádzkovanie riadnej celoeurópskej výskumnej infraštruktúry, je preto veľkou výzvou a stáva sa ešte zložitejším z dôvodu rôznych časových rámcov pre rozhodovacie postupy v súvislosti s rozpočtom jednotlivých zúčastnených členských štátov a pridružených krajín. To vedie k pomerne dlhému obdobiu prípravy na dosiahnutie minimálneho základu financovania na zriadenie výskumných infraštruktúr. Tento problém nie je špecifický pre nástroj ERIC, ale týka sa všetkých európskych výskumných infraštruktúr. Lepšia synchronizácia, väčšia transparentnosť a zosúladenie medzi členskými štátmi, pridruženými krajinami a tretími krajinami, ktoré sa podieľajú na príprave na vykonávanie výskumnej infraštruktúry, by výrazne napomohli k urýchleniu procesu vykonávania.

Podmienka, že len štáty a medzivládne organizácie môžu žiadať o zriadenie konzorcia ERIC, komplikuje situáciu vedeckých komunit, ktoré sa pripravujú na zriadenie a vykonávanie výskumnej infraštruktúry, keďže ministerstvá alebo agentúry na financovanie výskumu z poverenia ministerstva zvyčajne nie sú od úplného začiatku zapojené do prípravy žiadostí ERIC. Vyvoláva to tiež diskusie medzi potenciálnymi partnermi konzorcia ERIC, napríklad o vzťahu medzi príspevkami a hlasovacími právami, ktoré nie sú zo strany zúčastnených vedeckých komunit riešené rovnakým spôsobom. Zapojenie zástupcov ministerstiev a agentúr na financovanie od úplného začiatku príprav na zriadenie európskych výskumných infraštruktúr by mohlo pomôcť vyhnúť sa zbytočným prieťahom v neskorších štádiách prípravnej fázy, keď umiestňovanie, finančné príspevky a záväzky partnerov budú musieť byť zaistené predtým, než sa podá formálna žiadosť ERIC.

Okrem toho, prierezový charakter mnohých európskych výskumných infraštruktúr vedie v niektorých prípadoch k zložitejšiemu procesu rozhodovania u partnerov týchto infraštruktúr, keďže napríklad v oblastiach zdravia, výskumu, morského prostredia, životného prostredia a energetiky musí byť zapojených niekoľko ministerstiev a agentúr na financovanie.

Ustanovenia týkajúce sa DPH, spotrebných daní a verejného obstarávania, ako sú stanovené v nariadení o konzorciu ERIC, znamenali, že v zúčastnených členských štátoch, pridružených krajinách a tretích krajinách muselo byť do prípravy a schvaľovania žiadostí ERIC zahrnutých niekoľko ministerstiev, vrátane ministerstiev financií a zahraničných vecí, čím sa ešte zvýšila zložitosť a vyžadovalo sa stanovenie vhodných vnútorných postupov na uľahčenie schvaľovacieho procesu. Na základe skúseností získaných pri zriaďovaní siedmich konzorcií ERIC sa zdá, že viac členských štátov a pridružených krajín si začína uvedomovať túto zložitosť a prijali interné rozhodovacie postupy s cieľom organizovať a urýchliť interný schvaľovací proces.

Napokon, konzorciá ERIC budú po prvýkrát mať nárok predkladať návrhy v rámci výziev na predkladanie návrhov v programe Horizont 2020 a zúčastňovať sa ich. Aj v pracovnom programe výskumnej infraštruktúry boli odkazy na prípadnú pomoc konzorciám ERIC a výskumným infraštruktúram ESFRI. Komisia očakáva, že by mohli hrať významnú úlohu pri správe údajov a v klastroch v niektorých tematických oblastiach, ako je zdravotníctvo a výskum životného prostredia.

5. ÚLOHA ÚTVAROV KOMISIE

Útvary Komisie uľahčili proces vykonávania nariadenia o konzorciu ERIC tým, že organizovali zasadnutia výboru ERIC, ktoré sa konajú trikrát až štyrikrát do roka, a predsedali im. Okrem poskytovania stanoviska k formálnym žiadostiam ERIC v súlade s nariadením o konzorciu ERIC slúžia tieto zasadnutia na poskytovanie a výmenu informácií o podaných žiadostiach ERIC a o vnútorných opatreniach, ktoré zaviedli členské štáty a pridružené krajiny vzhľadom na rozhodovanie o členstve ERIC. Navyše prebiehajú prezentácie zástupcov budúcich európskych výskumných infraštruktúr, ktorí čoskoro začnú pripravovať svoje žiadosti ERIC, aby boli všetky členské štáty a pridružené krajiny informované o lehotách, rozsahu finančných prostriedkov, ktoré možno očakávať, službách a ďalších činnostiach, ktoré sa majú rozvíjať, a o príležitostiach zúčastniť sa prípravy a podávania žiadosti ERIC.

Komisia v roku 2010 uverejnila praktické usmernenia, ktoré poskytujú potenciálnym žiadateľom praktické informácie ako podať žiadosť ERIC a komentáre k článkom nariadenia o konzorciu ERIC so zameraním na právne aspekty. Aktualizovaná verzia

týchto usmernení, v ktorej sa berú do úvahy doteraz získané skúsenosti, bude uverejnená v roku 2014.

Útvary Komisie poskytli vysvetlenia k celému radu otázok týkajúcich sa ustanovení nariadenia o konzorciu ERIC, ktoré boli predložené členskými štátmi, pridruženými krajinami a zástupcami výskumných infraštruktúr, ktoré pripravovali svoju žiadosť ERIC. Týkali sa okrem iného právneho charakteru konzorcia ERIC, či by konzorcium ERIC mohlo mať hlavný cieľ uskutočniť jadrový výskum, zodpovednosti členov, uplatniteľného práva, najmä pre distribuované infraštruktúry s uzlami a pracovníkmi v rôznych krajinách, likvidácie konzorcia ERIC a úlohy vnútroštátneho súdu.

Útvary Komisie poskytli v roku 2013 šablóny potrebné na vyhlásenie o uznaní konzorcia ERIC tretími krajinami a medzivládnyimi organizáciami, ktorými sa objasnil a zjednodušil proces pre tie krajiny, ktoré majú byť hostiteľskými krajinami konzorcia ERIC alebo sa majú stať jeho členmi.

Útvary Komisie v roku 2013 poskytli aj pracovný dokument, ktorý obsahuje šablóny pre ustanovenia konzorcia ERIC na základe skúseností získaných v procese podávania žiadostí o zriadenie prvých konzorcií ERIC, s cieľom uľahčiť vypracovanie ustanovení zo strany žiadateľov a dosiahnuť ucelenejší súbor ustanovení konzorcií ERIC bez toho, aby bola dotknutá flexibilita a prispôsobenie nevyhnutné pre odraz rôznorodej povahy rôznych konzorcií ERIC z hľadiska štruktúry (sústredené na jednom mieste, distribuované, virtuálne) a z hľadiska oblastí výskumu (spoločenské a humanitné vedy, environmentálne vedy, energia, biologické a lekárske vedy, materiály a analytické zariadenia, fyzikálne vedy a technické vedy).

Útvary Komisie hrali aktívnu úlohu počas prípravy žiadostí ERIC prostredníctvom svojej účasti na zasadnutiach správnej rady a iných prípravných zasadnutiach členských štátov a pridružených krajín, kde objasňovali a určovali možné riešenia a kompromisy v bodoch, ktoré boli predložené na rokovaníach medzi budúcimi partnermi.

Po zriadení konzorcia ERIC majú útvary Komisie obmedzenú úlohu pri činnostiach konzorcia ERIC, ktoré sú riadené a usmerňované členmi konzorcia ERIC v rámci hraničných podmienok nariadenia o konzorciu ERIC, stanov a vykonávacích pravidiel prijatých pre konzorcium ERIC. Útvary Komisie môžu konať len vtedy, ak ich členovia požiadajú alebo informujú o problémoch, ktoré vznikli, a na základe výročných správ konzorcia ERIC Komisii, ktoré sú stanovené v nariadení o konzorciu ERIC.

S ohľadom na zriadenie siedmich konzorcií ERIC, ktoré majú štatutárne sídlo v piatich rôznych členských štátoch, a s cieľom uľahčiť ďalší rozvoj konzorcia ERIC Komisia organizuje zasadnutia siete ERIC, na ktorých si existujúce konzorciá ERIC môžu vymieňať najlepšie postupy a dotknúť sa spoločných problémov. Na tieto zasadnutia sú pozvaní zástupcovia výboru ERIC a potenciálnych konzorcií ERIC, ktoré sú v konečnej fáze prípravy žiadosti ERIC. Prvé zasadnutie siete ERIC sa konalo v júni 2014.

6. ZÁVERY

Vďaka úspešnému zriadeniu siedmich konzorcií ERIC do mája 2014 a perspektíve zavedenia približne 15 konzorcií ERIC do konca roku 2015 možno dospieť k záveru, že využitie právneho rámca, ktorého výsledkom je určitý počet nových alebo modernizovaných európskych infraštruktúr využívajúcich nástroj konzorcia ERIC, sa

rozbehlo a je úspešné. Nariadením o konzorcium ERIC sa preukázalo, že sa ním skutočne vyplnila medzera medzi tradičnými medzinárodnými organizáciami na základe zmlúv a vnútroštátnymi právnickými osobami v súvislosti so zriadením celoeurópskych výskumných infraštruktúr. To môže byť zjavné aj na základe predpokladaného využitia konzorcia ERIC zo strany asi dvadsiatich projektov, ktoré sú zahrnuté do plánu ESFRI na vykonávanie výskumnej infraštruktúry.

Vzhľadom na mnoho spoločných prvkov v ustanoveniach týkajúcich sa vstupu, rozhodovania a riešenia otázok ako zodpovednosť konzorcium ERIC výrazne uľahčilo možnosti pre členské štáty, pridružené krajiny a tretie krajiny, aby zväzili spoluprácu s týmito európskymi výskumnými infraštruktúrami alebo pripojenie sa k nim. Útvary Komisie uľahčujú proces vykonávania nariadenia o konzorcium ERIC tým, že organizujú zasadnutia výboru ERIC, ktoré sa konajú, a predsedajú im.

Postup pri podávaní žiadosti ERIC a jednoduchosť použitia je ešte potrebné ďalej optimalizovať, keďže členské štáty, vedecká komunita a útvary Komisie prechádzajú obdobím učenia sa, aby lepšie pochopili praktické dôsledky používania tohto nového právneho nástroja. Možno očakávať, že ak sa prijmú vhodné opatrenia v rámci útvarov Komisie, členských štátov a pridružených krajín, jednoduchosť použitia sa bude neustále zlepšovať na základe získaných skúseností, a že tento proces možno naďalej vylepšovať a urýchliť tvorbu európskych výskumných infraštruktúr. Komisia preto v tejto fáze nenavrhuje žiadne odporúčania na zmeny.

7. OTVORENÉ OTÁZKY A ĎALŠIE KROKY

Vzhľadom na skúsenosti získané pri postupoch podávania žiadostí o vytvorenie konzorcia ERIC budú musieť členovia konzorcií ERIC a útvary Komisie riešiť niekoľko nových otázok. Týkajú sa postupov v jednotlivých členských štátoch, napríklad ako zaregistrovať konzorcium ERIC v rámci vnútroštátneho právneho systému prostredníctvom obchodnej komory alebo iných registrov, čím by sa konzorcium ERIC umožnilo otvoriť bankové účty a požiadať o vrátenie DPH a spotrebnej dane. Podobne, keďže konzorcium ERIC je verejno-verejné partnerstvo, v mnohých prípadoch sa musí objasniť status zamestnancov, ktorí sú v ňom zamestnaní, keďže to bude mať vplyv na platové triedy, otázky dane z príjmov a osobné náklady.

Treba tiež objasniť otázky týkajúce sa nepeňažných príspevkov pre ERIC od jeho členov, najmä, či by sa pri týchto príspevkoch mohlo využiť oslobodenie od DPH a spotrebnej dane a ak áno, za akých podmienok. Je to dôležité, pretože v mnohých prípadoch členovia konzorcia ERIC radšej čiastočne prispievajú konzorcium ERIC nepeňažnými prostriedkami než peňažnými.

Otázku hospodárskych činností oproti nehospodárskym by mali ďalej spresniť útvary Komisie, pretože narastá počet požiadaviek na „inovačné“ a „sociálne a ekonomické“ vplyvy činností výskumnej infraštruktúry, ktorými sa odôvodňujú investície, ktoré majú členovia vykonať. Táto otázka by sa mala riešiť aj v súvislosti s „inteligentnou špecializáciou“, pokiaľ ide o možnú podporu zo strany regionálnych fondov a štátnej pomoci (na výstavbu častí zariadení konzorcia ERIC). To zahŕňa aj ďalšie otázky, napríklad akým spôsobom môžu konzorciá ERIC rozvíjať osamostatnené podniky, prenosi technológií a prijímať výnosy z vyvinutých služieb a zároveň dodržiavať požiadavku vykonávať iba obmedzené hospodárske činnosti bez toho, aby došlo k ohrozeniu ich statusu ERIC.

Konzorciá ERIC hrajú dôležitú úlohu pri defragmentácii Európskeho výskumného priestoru tým, že harmonizovaným a štruktúrnym spôsobom vytvárajú služby pre vedecké komunity v celej Únii vďaka transparentnosti, ktorá sa zavádza, pokiaľ ide o zber údajov, prístup k údajom a nástrojom, uchovávanie údajov a služby pre používateľov. Má sa tak nielen podporovať vedecká komunita, ale môže to viesť aj k tvorbe politiky založenej na dôkazoch v oblastiach, ako je zdravie, životné prostredie a sociálna a kultúrna politika. Komisia bude s členskými štátmi hľadať možné spôsoby, ako by konzorciá ERIC mohli podporiť iné výskumné infraštruktúry poskytovaním týchto služieb.

Hoci je do zriaďovania konzorcií ERIC zapojených zatiaľ 20 členských štátov, štatutárne sídla ERIC sú sústredené v niekoľkých členských štátoch. Náležitú pozornosť by mali členské štáty a pridružené krajiny pri príprave na zavedenie nových európskych výskumných infraštruktúr venovať úsiliu dosiahnuť v dlhšom časovom horizonte vyváženejšie zastúpenie v celej Európskej únii.

Konzorciá ERIC môžu zohrávať významnú úlohu pri medzinárodnej spolupráci, napr. s Africkou úniou, Austráliou, Ruskom, USA, Kanadou a pri spolupráci riadenej OSN. V tomto ohľade treba poznamenať, že konzorcium ERIC je v rámci globálneho vedeckého fóra OECD vlastne považované za možný model na zriadenie distribuovaných medzinárodných výskumných infraštruktúr. Pre takéto infraštruktúry by bolo potrebné riešiť predovšetkým otázku riadenia, právnej subjektivity a riešenia sporov. Komisia bude v prípade potreby podporovať úsilie v súvislosti s globálnym vedeckým fórom alebo iným medzinárodným fórom naďalej skúmať možnosti dosiahnutia dohody týkajúcej sa regulačného rámca pre medzinárodné výskumné infraštruktúry, ktoré by, podobne ako ERIC v Európskej únii, vyplnili medzeru medzi organizáciami na základe zmlúv a vnútroštátnymi organizáciami.

Napokon, ako bolo uvedené, nariadenie o konzorciu ERIC bolo v roku 2013 zmenené s cieľom vyhovieť žiadostiam z pridružených krajín, a najmä Nórska, aby bolo možné úplne uznať ich príspevky konzorciu ERIC, pokiaľ ide o hlasovacie práva. Komisia bude pozorne sledovať, či zmena bude mať za následok zvýšenie účasti pridružených krajín ako hostiteľských krajín alebo členov konzorcií ERIC.